

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Cap. IV. De transitu religioso an una religione ad aliam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

monasterio; uti nec ea, quæ acquirunt opere & industria (etsi desuper nullus sit textus) hac ratione suadet, nimirum, quod beneficiarius talis beneficium eo tempore, quo beneficium retinet, adstrictus sit Ecclesiæ deservire, & si quod ad proprietatem monasterio maneat subiectus, unde sicut servus donatus alteri ad ejus usum & servitium pro aliquo tempore ei cedunt, quæ industria acquirunt, etsi, quæ donatione aut successione acquirunt, cedant domino, ita etiam loquendum de tali beneficiario, ita inquam docent Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. l. 3. c. 19. a. n. 7. & 22. Sanch. &c. apud Castrop. l. c. n. 15. qui etsi hanc doctrinam, utpote communiorem in consulendo & judicando tenendam esse dicat, addit tamen n. 16. non improbabiler dici, quod, si beneficium sit subiectum religioni, siue non, quomocumque acquisita à religioso cedere Ecclesiæ, eò quod durante beneficio, etiam manuali, exemptus sit à religionis regimine & obedientia, sicut habens beneficium non subiectum religioni, sed solum ei subiectus quod ad beneficii conservationem, ex qua non inferatur acquisita ab eo successione, donatione &c. debere cedere religioni; quod si verum esse, non possit eorum administrationem habere, nisi pro voluntate prælati, cujus contrarium habeat communis, pro qua doctrina citat Abb. inc. fin. h. t. n. 3. Nav. l. 3. conf. h. t. n. 70.

Rodriq. qq. regul. 2. q. 97. a. 7. Sa. v. relig. n. 64. Cæterum posse Episcopum vel beneficiarium regularem ad alium Episcopatum vel beneficium translatum, aut ad monasterium redeuntem secum transferre, quæ in priori beneficio acquisivit, tanquam verius sustinet Castrop. l. c. n. 19. eò quod Episcopatum vel beneficium retinens poterat sumptus, qui ejus sustentationi supererant, in usus pios impendere, adeoque non obligabatur eos in suæ Ecclesiæ utilitatem insumere, nisi forte ea egeret, ac consequenter poterat eos monasterio suo alterive Ecclesiæ, ad quam transfertur, non secus, ac pauperibus alterive operi pio applicare, ac ita translatus ad aliam Ecclesiam, utpote cujus jam sunt ista bona uti & frui potest illis bonis, verum de his plura cap. seq. pro quo citat Suar. ubi ante. n. 20. 21. quamvis illa altari seu Ecclesiæ, cui deservit, post mortem illius restituenda sint, si in vita ab eo distributa non sint, de quo intelligendum videtur c. statum. 18. q. 1. ubi dicitur, Episcopum regularem, quod acquisivit, restituere debere altari, ad quod sanctificatus & intulatus fuit. Qualiter verò acquisita à religiosis fugitivis vel ejectis, aut aliis illicito modo cedant monasterio, vel cameræ apostolicæ juxta constitutiones Pii IV. & Gregor. XIII. vide apud Castrop. l. c. num. 20. & dicetur paulò post.

CAPUT IV.

De transitu religiosi ab una religione ad aliam.

Quest. 843. An & quibus de jure permissus hic transitus?

R Esp. Primo: tamen si hodieum pleræque religiones privilegia habeant, vi quorum eorum professi ad aliam religionem transire non possunt, de quibus donat. tom. 1. tr. 5. q. 4. §. sitque variarum religionum statutis aditus ille occlusus alterius ordinis religiosi, ut videre est apud Reiffenst. h. t. n. 260. ita etiam, ut si vel brevissimo tempore habitum alterius ordinis gestaverint, non admittantur; sed neque regulariter loquendo transire & transeuntes recipere laudabile aut utile sit sine gravi causa, ut cum D. Thom. 2. 2. q. 189. a. 8. & communi Sanch. l. 6. moral. c. 7. n. 1. Rodriq. qq. regul. to. 3. q. 52. a. 1. hac super re longum sermonem D. Bernardi de præcep. & obed. inducens Pirh. h. t. n. 185. constatque experientiam, raro in melius proficere istiusmodi transeuntes contra illud Apostoli 1. ad Corinth. 7. quævis in vocatione, quæ vocatus est permaneat. quin & licet de jure c. Joannes h. t. distinctè & indistinctè prohibeatur monacho aliique religioso ex monasterio, in quo professionem edidit, se temerè (id est, ex levitate vel inordinata animi passione, vel non petita, aut non obtenta licentiâ) transferat ad aliud monasterium ejusdem vel diversi ordinis laxioris vel strictioris, priori monasterio suo, adhibita coercionem competente reddendus, aut etiam ab eodem repetendus & vindicandus, paulò latius accipiendo nomen vindicationis, utpote quod aliàs non nisi domino respectu servi sui competit juxta L. in rem. ff. de rei vindic. quia per talem transitum violatur jus acquisitum priori religioni ut Suar. to. 4. de relig. l. 3. c. 9. n. 1. violaturque per talem transitum votum substantiale religionis, nimirum obedientiæ erga priorem, prælatum, dum monachus etiam stabilitatem loci promittit Arg. c. sicut, de jurejurando & c. statum. caus. 19. q. 33. quæ rationes univales sunt, probantque,

quod neque ad religionem laxiorem aut strictiorem transire liceat loquendo regulariter. Pirh. l. c.

2. Resp. Secundò: nihilominus de jure communi seu absolute loquendo, seclusa speciali prohibitione, dum pontifex etiam religioni laxiori privilegium concedere potest, ne ejus religiosi ad religionem strictiorem transire possint, tum ob conservationem illius religionis, tum ob vitandam inquietudinem religiosorum & pacem eorum conservandam, ut Castrop. loc. infra cit. religiosi omnibus licitum est de una religione ad aliam transire, servatis conditionibus ad hoc à jure requisitis, ut constat ex c. licet. h. t. ubi non tantum de monachis, sed & de Canonicis regularibus, Hospitalariis, Templariis. & c. 7. eod. & can. 3. caus. 19. q. 3. qui textus, etsi expressam mentionem non faciant de monialibus, comprehenduntur tamen & illa ob paritatem rationum ibi allatarum, dum etiam id expresse de iis dicitur can. 1. caus. 20. q. 4. & quæ in jure statuta de monachis, eadem in monialibus locum habeant nisi nominatim excipiantur. Abb. inc. ult. de stat. monach. n. 7. Sanch. l. c. n. 6. Suar. Castrop. LL. cit. ad fin. hujus quasi. Pirh. h. t. n. 158. Sed neque hic transitus iis olim concessus per Concilium Tributense, revocatus per Trid. & Pium V. clausuram iis distinctè præcipientes; cum per eam clausuram interdictus specialiter solum egressus à monasterio vagationi periculose obnoxius & regulari observantia propriaque perfectioni valde contrarius, unde etiã ad illum egressum seu transitum monialium non requiri eam licentiam de qua tr. c. unic. de stat. regul. in 6. & in Trid. Sess. 25. de regim. c. 5. cum ibi sermo de simplici egressu ex clausura, censet Castrop. tr. 16. d. 4. p. 26. §. 2. n. 4. sic etiam in specie tota religiosorum communitas seu conventus transire potest ad ordinem alium, ejus habitum & regulam assumendo. Arg. c. 3. §. ceterum. de stat. monach. Abb. ibid. n. 2. Rodriq. to. 3. qq. regul. q. 52. a. 6. Pirh. l. c. idque etiam liberè sine licentiâ Episcopi, ut Sanch. l. c. n. 7. contra Abb. apud Pirh. dum verò Tapia in antb. ingressi.

*ingressi c. de ff. Eccles. n. 39. Donat. 10. 1. prax. regular. p. 2. 17. 5. q. 30. à n. 1. & alii asserunt, opus in hoc casu esse speciali licentia Papæ ob textum c. su. de relig. domib. in 6. ubi dicitur: nullus ordo ad alium vel conventus ad alium se ac loca sua totaliter transferat, sedis ejus (Apostolicæ) super hac permissione specialiter non obtenta &c. id accipiendum, pro ut ex ipso textu patet, pro casu, quo fit totalis translatio ordinis vel monasterii seu conventus, nimirum personarum omnium unâ cum loco, talis enim transitus, cum importet ordinis approbati extinctionem, utique sedis Apostolicæ auctoritatem non secus quam ordinis approbatio, requirit. ubi verò persona duntaxat loco pristinae seu desertæ religionis relicto ad religionem aliam transeunt, sufficit licentia petita, licet non obtenta à Prælo inferiore; cum *cit. c. licet* ita transeundi licentia religiosis indistincta concedatur, & omnibus simul nupiam negetur. Wiestn. b. 2. n. 130. citatis pro hoc Sanch. & Rodriq. ubi ante Bonac. de clausu. relig. q. 2. p. 9. §. 2. n. 5. Item prælati ipsi & superiores regulares, siue sint exempti ab Episcopo aliove ejusdem ordinis superiore, transire possunt ad ordinem alium Pirh. b. t. n. 168. modo ab exemptis Papæ licentia petita & expresse non denegata ut Wiestn. LL. cit. Sylv. Religio 4. q. 3. Sanch. l. c. 6. 7. n. 8. Donat. l. c. n. 32. Secus est de Episcopo regulari, relicto Episcopatu transituro ad alium ordinem, quam ex quo assumptus, hic enim eget expressâ Papæ licentia ad solvendum vinculum, quo Ecclesiæ suæ obstringitur. Barbos. in *cit. c. licet. n. 8.* Verum de hac licentia ad dictum transitum etiam superiori necessaria paulo post pluribus. Ac denique transire ad alium Ordinem licitum quoque est religiosis conversis siue laicis, quin & oblati, qui se suaque obtulerunt habitu non mutato, eò quòd in illa oblatione tacite includitur ista conditio: nisi ad perfectiorem statum me transferre voluero, Sanch. n. 9. Pirh. l. c. in fine Suar. To. 4. de relig. tr. 8. L. 3. c. 10. n. 1. Castrop. tr. 16. d. 6. p. 26. §. 2. n. 5. contra Abb. ne alias hæcorum oblatio, quæ fit in Dei obsequium & animæ salutem, esset Irrationabilis impediendo majus Dei obsequium majoremque eorum profectum spirituale.*

Quest. 844. An & qualiter necesse sit fieri ad Ordinem perfectiorem & strictiorem, & unde ordines dicantur tales?

1. Resp. Primò: in his omnibus transeuntibus, ut fiat transitus licitè, requiritur ante omnia, regulariter loquendo, ut fiat ad religionem perfectiorem & strictiorem. Arg. *c. licet &c. sane h. 1. juncto can. 1. caus. 20. q. 4. Abb. in c. licet. Fagn. ibid. n. 30. & seq. Anchor. in c. sanè. n. 6. Sanch. L. 6. mor. c. 17. n. 20. Roderiq. l. c. tom. 3. q. 52. a. 4. Donat. l. c. q. 36. Pirh. b. t. n. 159. cum communi. Dixi regulariter loquendo: nam etsi jure communi transitus à strictiore ad laxiorem religionem permissus non sit, infirmitatis tamen, debilitatis, necessitatis parentum, cui in strictiore religione occurrere non potest, aliave justa de causa concedi potest, non tantum à Papa, & à generalibus & similibus Prælati ordinum exemptorum; quin & ordinum non exemptorum accedente consensu Episcopi Diæcesani. Sanch. l. c. n. 49. & 65. Wiestn. h. t. n. 119. cum communi. Et sic in societate Jesu Præpositus Generalis religionis suis etiam professis hodie dum concedere potest licentiam transeundi ad quemcunque alium medicantium, vel non medicantium ordinem ex speciali & aliis religionibus per viam solius communicationis non concessio privilegio, inducto à Gregor. XIII. *confutum, cum alias. de anno 1582. dum alias ad ali-**

um quam Carthusiensium ordinem, & ad hunc semel duntaxat sine præpositi Generalis licentia transire & transeuntem admittere sub pœna excommunicationis Papæ reservatæ nemini liceret per constitutiones Pauli III. quæ incipit: *Licet debitum.* edita anno 1549. 15. Calend. Novemb. & Pii V. incipientem: *aguum reputamus. de anno 1565. ib. Calend. Feb. de quibus late agentem vide Castrop. l. c. §. 6. per totum.*

2. Resp. Secundò: in eo, quis ordo sit strictior, & num, qui est perfectior, hoc ipso sit strictior, & contra, non ita conveniunt AA. in quo illud certum videtur primò, strictiorem religionem non præcisè dicendam ex prima sui institutione, sed & ex constitutionibus seu ordinationibus cum tempore ei adjectis, & vel maximè ex præsentem earum observantia; eò quòd, cum transitus hic fieri debeat in ordine ad ducendam vitam arctiorem, qui finis non obinetur, transeundo ad religionem secundum primævam sui institutionem strictam quidem, sed quæ cum tempore præsentem ejus observantia relaxatã evasit dissoluta. ita Abb. in *cit. c. sanè. n. 4. Azor. p. 1. L. 12. c. 14. q. 8. Wiestn. n. 118. Pirh. b. t. n. 159. Item quod, dum dubitatur de moderna strictiore observantia, de hoc djudicare pertinet ad superiorem *cit. c. licet.* non tamen eum, cui transire cupiens immediate subiectus est; cum is, ortã controversiã inter ipsum & subditum suum, nequeat esse judex in propria causa contra *L. unic. c. nequis in prob. caus.* sed ad eum, ad quem subditus transire volens, si injuste gravaretur, appellare posset Sylv. v. religio 4. q. 1. Sanch. l. c. n. 15. Barbos. in *c. licet. n. 24. Wiestn. l. c.* De cætero in ordine ad hunc transitum religionem re ipsa censi strictiorem, non quæ perfectior, sed quæ durior, asperior, arctior, ipsique sensualitati magis contraria, ob frequens jejunium, nuditatem, asperitatem habitus, vigiliis, silentium, solitudinem, afflictiones & mortificationes corporales, videtur habere communior, quam constantur Abb. in *c. sanè. h. t. n. 10. Anchor. ib. Roderiq. l. c. n. 4. Sanch. cit. c. 7. n. 2. Less. l. 2. c. 41. n. 100. Azor. p. 1. L. 12. c. 15. q. 2. Laym. L. 4. tr. 5. c. 6. n. 10. quos citat & sequitur Pirh. n. 159. & quibus adheret Reiffent. h. t. n. 163. contra d. Tho. 2. 2. q. 189. a. 6. Sylv. mirand. & alios apud eum. & sic rectè statuti ait Pirh. ad lites vitandas; cum, quæ religio sit austerior & strictior, magis pateat, quam quæ ad perfectiorem finem per media magis proportionata tendit. His non obstante, quòd quæ rigidior, ea, non semper sit absolute perfectior, majore perfectione desumpta a fine perfectiore, ad quem religio ordinatur & proportione mediorum, quib⁹ ad illum finem obtinendum utitur, ut supponunt Sanch. l. c. n. 21. Less. Laym. *ll. cit.* apud Castrop. tr. 16. d. 4. p. 26 §. 1. n. 1. qui tamen ipse n. 2. citatis pro hoc Paludan. in 4. dist. 39. q. 2. n. 17. & Suar. tom. de relig. tr. 8. L. 3. c. 9. n. 12. verius censet religionem perfectiorem eo ipso absolute strictiorem, duriorum ac severiorem esse; eò quòd, quò perfectior est, perfectiores actus virtutis exerceat; actus autem virtutis quò perfectior, eò sit difficilior; cum virtus versetur circa difficile. Ad hæc religio perfectior vota tria substantialia, in quib⁹ essentia religionis consistit, strictius & perfectius observare debeat rigore & severitate religion. in hac observantia consistente, unde etiam *cit. c. licet. b. t.* concedens hunc transitum à laxiore ad strictiorem religionem utatur indifferenter nominib⁹ strictioris & sanctioris, quib⁹ tamen non obstantib⁹, addit religionem minus perfectam & strictam esse posse strictiore in quò ad corporis afflictiones religionem perfectiore, juxta q uæjam**

3. Resp,

7. Resp. Tertiò: licitum est transire a religionè minus perfecta ad perfectiorem, esto hæc sit laxior quò ad corporis afflictiones. Suar. l. c. num. 1. Sanch. *cu. c. 6. n. 3.* Castrop. *cit. p. 26. §. 2. n. 2.* cum hæc ratione major utilitas propria majusque Dei obsequium ob quod religionem ingrediens & in illa proficiens se ei tradit, intendatur & obtineatur. Adde, quòd optimè consistant juxta dicta religionem aliquam esse strictiorem quò ad corporis asperitates, & tamen non esse absolutè strictiorem; eò quòd in observatione castitatis, paupertatis, obedientiæ vi constitutionum suarum non ita strictè procedat.

Quæst. 845. An & qualiter, & cujus licentia requiratur ad licitè transcurrentem ad religionem aliam etiam strictiorem.

1. Resp. Ad primum: requiritur necessariò, ut transiretur licentiam transeundi à superiore petat cum humilitate & puritate, ne bonum obedientiæ contemnere videatur. Juxta expressum textum *c. licet. h. t. quoniam.* Etque hæc petitio sub gravi obligatione, ita ut, si eà omisâ fiat transitus ille, peccatur mortaliter termino illo *debet*, quo utitur textus *cit. cap. licet.* uti & ratione ibidem additâ, nimirum ne contemnatur obedientia, rationem præcepti graviter obligantis importante & satis declarante ac ita cum communi sentiunt Nav. l. 3. *cons. tit. de regular. conf. 59. alias 42.* Suar. *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. c. 10. num. 17.* Sanch. l. 6. *sum. c. 7. n. 33.* Roderig. *tom. 3. 99. regul. 2. 52. a. 2.* Castrop. l. c. §. 3. n. 1. Pirh. *h. t. n. 161.* posse tamen religiosos militarium ordinum, qui in claustris vitam communem non agunt, sine licentia superiorum suorum transire ad religiosos claustrales ex decisione rotæ ait Barbos. *in c. licet. n. 10.* apud Pirh. *num. 136.* Sed neque statim post hanc licentiam petitam transitus hic fieri potest, sed expectandum responsum, competente tempore, nimirum quòd necessarium ad examinandum (uti ad hoc tenetur concessurus licentiam, ut Jo- andrea *in c. licet. n. 3.* Host. *ibid.* Sanch. l. c. n. 3. Reiffenst. *h. t. n. 269.*) num religio ad quam petitur transitus, sit perfectior, num transiretur recto spiritu ducatur, num religio, à qua transiretur, patiat inde grave detrimentum. Jo- and. l. c. n. 6. §. 7. Abb. *in c. licet. n. 9.* Fagnan. n. 30. §. seq. Sanch. l. c. n. 35. §. 37. Suar. *tom. 4. de relig. tr. 8. l. 2. c. 10. n. 30.* Castrop. *cit. §. 3. n. 3.* Pirh. l. c. Reiffenst. n. 268. juxta *c. cum in veteri delect.* ubi, quòd, qui licentiam vel consilium petit, teneatur debito tempore expectare responsum. Quo tamen responso justo diutius dilato, vel etiam licentiâ denegatâ à superiore ob causam frivolam vel manifestè falsam (quam ubi is non exprimit, subditus ab eo petere potest & debet, & is manifestare eam tenetur) potest subditus libere discedere juxta *cit. c. licet.* Ubi dicitur, posse illum petitiâ, etsi non obtentâ, licentiâ discedere, obstantè nimirum proterva indifferetè contradictione prælati; de qua in hoc casu constat, multoque magis, si judicans subditum habere causam, neget licentiam. Abb. Pirh. Reiffenst. l. l. *cit.* Quòd si verò superior verisimilem causam licentiâ denegatâ alleget, ita ut res sit dubia, dubio hoc pendente, subdito non licet transire, sed prius adeundus Prælati superior, ad quem appellari potest, & ejus judicio res decidenda. Sylv. v. *relig. 4. q. 1.* Abb. Pirh. *LL. cit.*

R. P. Lexr. Jur. Can. Lib. III.

Reiffenst. *num. 269.* juxta *cit. c. licet. §. severò.* Ad hæc, obtentâ licentiâ obtinere quoque debet transiretur literas dimissorias prælati sui prioris, sine quibus admitti non debet. Fagn. l. c. *num. 50.* Sanch. l. c. n. 39. Castrop. l. c. n. 4. Pirh. n. 161. Reiffenst. *h. t. num. 273.* juxta *c. statum c. 19. q. 3.* vel sine dimissoriis veniat, interrogari debet illius superior, num licentiam dederit, & si eam denegarit, causam negandi dicere, quæ, si manifestè justa est, debet remitti ad superiorem priorem, si dubia est, aut transiretur in continenti velit probare eam esse falsam, debet eum ad superiorem altiore dirigere, ut coram eo prius negotium expediat, absque eo, ut ipse se controversiæ immisceat, & non, nisi eò expedito, eum admittere ita AA. citati. De cætero, etiam ubi de justa causa transeundi constat superiori dimissurò, adhuc licentiam concedere non debet, priusquam ei constet, religionem strictiorem, ad quam transire intendit paratam esse eum recipere, ne occasionem habeat vagandi. Castrop. l. c. cum Lopez. *lib. 9. lit. 7. part. 1.* & si ipse subditus recedat, censeatur apostata, cum se sub nullius obedientia constituit ut Pirh. l. c. citatis Jo- and. *in cap. ult. de renunc. n. 7.* Abb. *ibidem num. 3.* quamvis tamen superior ei concedere quandoque possit licentiam egrediendi è monasterio, & tantisper extra illud morandi ad inquirendam religionem strictiorem, & ad commodius sollicitandam sui in eam receptionem, ita tamen, ut sub prioris superioris obedientia maneat, donec inveniat talem, & in eam admittatur. Sanch. l. c. n. 38. Castrop. Pirh. *LL. cit.*

2. Resp. Ad secundum primò: superior ordinis non tantum mediatus, puta Generalis, provincialis, sed & immediatus seu localis conventus seu monasterii hanc transeundi licentiam concedere potest, Abb. *in c. non est h. t. num. 6.* Sylv. v. *religio. 4. q. 3.* Azor pag. 1. l. 12. c. 14. q. 7. Sanch. l. 6. *mor. c. 7. num. 59.* Fagn. l. c. *num. 36.* Castrop. l. c. *num. 5.* Pirh. *h. t. num. 162.* Reiffenst. *num. 270.* Arg. *c. licet h. t.* ubi solius prælati (qualis quoque est superior localis) meminit pro ut etiam id ipsum rectè infertur ex eo, quòd in casu dubiæ causæ vel injustè negatæ licentiæ adiri debeat superior major; supponitur enim, per hoc hanc facultatem spectasse ad superiorem minorem. Quod si verò in religione aliqua hæc potestas dandi hanc licentiam reservata esset Generali, vel provinciali, non sufficere eam petere ab immediato superiore astuit Suar. *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 10. num. 30.* Quod verissimum dicit Castrop. l. c. *num. 6.* Si hæc reservatio facta ex facultate Papæ, secus sibi videt, si solum ex constitutionibus religionis aut ex speciali mandato Generalis vel provincialis facta, eò quòd religio videatur non posse derogare juri communi, quo ea potestas concessa superioribus immediatis, quamvis addat, quòd, si localis superior judicet expedire, ut rem tractet cum generali, expedendo ejus consilium, subditus expectare teneatur. De cætero necessarium non erit, hanc licentiam peti ab Episcopo, etiam si monasterium non sit exemptum, & monasterium religionis strictioris sit in alia diocesi; quia nullo jure id cavetur. Abb. Pirh. *LL. cit.* Sanch. *num. 60.* Excepiuntur tamen quò ad hoc moniales; utpote quæ pollentes sola potestate dominativa in ordine ad domesticam & politicam gubernationem, non veniunt nomine prælatorum, adeoque ab iis non est licentia postulanda, sed ab Episcopo (saltem si non sint exemptæ,

ut Pirh.) vel prælato regulari, cui sunt immediatè subjectæ. Sanch. *l. c. num. 61.* Castrop. Pirh. *LL. cit.* Rodriq. *tom. 3. qq. regul. q. 52. a. 6.* Sed neque ad hoc requiritur consilium, multoque minus consensus conventus juxta communionem ob eandem rationem, & quia prælatus ipse hunc transitum impedire non potest, ut potè quem jus ipsum concedit. Sanch. *num. 62.* Pirh. *l. c.* estque hujus licentiæ actus jurisdictionis, competens prælato ratione officii, in cujus usu consensus capituli non requiritur. Quamvis addat, aliquos AA. censere tutius etiam hunc consensum à conventu requiri. His non obstante, quòd *cit. c. statimimus* prohibeatur transitus *sine patris & totius conventus consensu.* etiam, ut notat Fagn. in codicibus antiquis & correctis particula *Et* non inveniatur, adeoque legendum: à patre totius conventus. Neque, quòd *eod. can. in fine* dicatur: *communi cautione.* Cum, ut Fagn. id *communi* referatur ad superiorem dimittentem & recipientem. Astruit nihilominus Pirh. *num. 165.* cum citato à se Sanch. *cit. cap. 7. num. 66.* requiri consensum illum capituli seu conventus, dum transitus fieret ad religionem æqualem, tam exemptorum, quam non exemptorum, ex ea ratione, quòd in hoc casu intervenire videatur quædam veluti alienatio personæ, adeoque sit unum ex negotiis arduis, quæ sine consensu capituli expediri nequeunt (qualis alienatio non intervenit, dum transitur ad religionem strictiorem, cum tunc subditus non tam alienetur, quam in melius mutetur autoritate superioris, ipseque religiosus licentiâ solum petita, potestate ad hoc à jure ei concessâ transferat se ipsum. Ut Pirh. *l. c.* cum Fagn. *inc. ult. de renunc. num. 18. & 19.* Idem cum gl. *inc. cum singula de prob. in 6. v. canonicè card. inc. fin. de renunc. num. 2.* Lefs. *lib. 2. cap. 41. du. 13. num. 103.* sentit Castrop. *l. c. num. 9.* ex ea ratione, quòd, etsi in hoc casu non contingat alienatio aliqua, dimittere tamen religiosum & illius debitæ obedientiæ cedere pertineat ad commune religionis bonum & conservationem; de his autem quæ ad illud pertinent, prælatus sine consensu suæ congregationis disponere nequeat, ad eoque is non minus ad hanc dimissionem, quam ad amissionem ad professionem spectet. Et hæc de subditis volentibus transire. Superiores verò ipsi volentes transire, si sint immediati, licentiam hanc petere debent à provinciali suo, & hic à generali, & is denique à Papa. Sylv. *l. c. quest. 3.* Azor. *cit. c. 14. quest. 7.* Sanch. *cit. cap. 7. num. 59.* quos citat. & sequitur Pirh. *h. t. num. 163.* quamvis Reiffenst. *num. 271.* citatis Fagn. *in c. licet num. 41.* Donat. *tom. 1. tract. 5. quest. 32.* absolute & generaliter astruat, superiorem vel prælatum nulla ratione sine expressâ licentiâ Papæ transire posse. eò quòd *cit. c. licet. §. Si verò dicatur: Nullus absque licentiâ Romani Pontificis presumat occasione quacunque deserere præsulatum.* Quod tamen credo intelligendum, non nisi de Episcopis & supremis ordinum regularium exemptorum capitibus.

3. Resp. Ad secundum secundo! ad transeundum ad ordinem, non tantum æqualem, sed & laxiorem ex causâ justâ sufficienter cognita subditis religiosi dare posse licentiam prælato Papæ inferiori, puta provinciali, vel saltem Generalem respectu exemptorum, vel Episcopum respectu non exemptorum, tamen si Papa facilè adiri posset (quamvis tutius sit, ut in hoc casu petatur licentia

à papa, si non sit periculum in mora ut bene Pirh.) probabilis videtur & ita sustinent Abb. *inc. non est num. 6.* Navar. *lib. 3. conf. 56.* Sylv. *v. relig. 4. quest. 2.* Azol. *pag. 1. lib. 12. cap. 15. quest. 1.* Lefs. *lib. 2. cap. 41. num. 106.* Sanch. *l. c. cap. 7. num. 68.* Quos citat & sequitur Pirh. *h. t. num. 166.* Idem tenet Castrop. *Loco paulò post citando.* ubi & rationes oppositas *num. 4.* fuse dissolvit *n. 5.* quem vide. contra Fagn. *incap. ult. de renunc. num. 27. & 35.* ex ea ratione, quòd talis facultas videatur necessaria ad rectam gubernationem religionis. Porro requiritur in hoc casu licentia non tantum petita, sed & obtenta. Lefs. Sanch. *LL. cit. Pirh. num. 168.* ob rationem præcedentem allatam ex Castrop. consensus conventus secundum dicta, quin & in foro externo, ut fides habeatur licentiæ concessæ in hoc casu, requiri scripturam, seu testimonium authenticum justæ, causæ legitimæ cognitæ, cum Nav. *l. c. & Sanch. n. 69.* Pirh. *l. c.* in fine. Dixi tamen: *ex juxta causa.* quia, si nulla est justâ causâ transeundi, solum papam posse dare licentiam transeundi ad ordinem laxiorem, ait Pirh. *num. 167.* cum quo tamen non video, quomodo subsistat, quòd addit, nimirum talem licentiam non excusare in foro conscientiæ, prodesse tamen in foro externo, ne quis transeundi item moveat, vel aliam molestiam inferat. Pro quo citat Sanch. *l. c. num. 67.* Quia dum nulla allegatur, aut etiam allegari potest justâ causâ à petente transire, Papa aliud præsumere nequit, quam peti ex levitate aliave sinistra & non rationabili intentione, quo casu papa saltem licitè concedere nequit licentiam. Quin & papam nec licitè, nec validè posse concedere licentiam absque causâ transeundi ad religionem laxiorem, absolute tenet Castrop. *tract. 16. d. 4. p. 26. §. 5. n. 2.* citatis pro hoc Nav. *Comment. 4. de regul. num. 10. & l. 3. conf. tit. De regul. conf. 56. num. 2.* Rodig. *qq. regul. tom. 3. quest. 52. a. 10.* Lefs. *l. 2. de just. c. 41. du. 13. num. 102.* Azol. *lib. 12. cap. 14. quest. 8.* Sanch. *l. c. num. 64. juncto num. 51.* Suar. *tom. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 11. num. 14.* eò quòd talis concessio contineat quandam dispensationem, mutationem votorum præexistentium in vota minus perfecta, quæ fieri nequit sine causâ. Idem tenet de transitu ad religionem æqualis rigoris, quia tenet commutationem voti in æquale requirere necessario causam, dum aliàs censeatur Deus juri per promissionem acquisito non cedere, nisi alia cessio in majorem illius gloriam cedat. De cæterò causâ justâ petendæ & concedendæ licentiæ transeundi præcisè ad laxiorem, vix alia est, ut Fagn. *l. c. num. 39. & 40.* quam infirmitas & debilitas corporis, ob quam statuta & rigorem ordinis perferre nequit, alia siquidem causæ quæ afferri solent, ut quia odia & similitates vigent in ordine vel monasterio, à quo transire quis cupit: quia ipse odiosus est aliis fratribus, vel malè tractatur nullâ causâ datâ, quia ob aliquod delictum infamatus est cujus merore continuo afficitur necessitas parentum, cui melius succurritur in religione laxiore, cum cessare possint non minus in alio monasterio æqualis vel etiam majoris rigoris, quam laxiore, videntur non sufficientes ad concedendam licentiam discedendi ad ordinem laxiorem ubi tamen Papa ob tales similesve causas concederet absolute licentiam transeundi ad quemcunque alium ordinem, intelligenda concessio de ordine etiam laxiore utpote qui generali hæc particula comprehenditur. Pirh. *num. 168.* qui tamen

men cum citatis à se Sanch. *l. c. n. 35.* & Rodriq. *l. c. quest. 52. a. 11.* Nav. *l. c.* astituit non comprehendit sub ea ordines militares, etsi à sede apostolica approbatos sic quoque è contra, dum Papa concederet alicui ordini privilegium, ne transire quis posset ad quamcunque aliam religionem (quod utique potest ob bonum publicum alicujus religionis, uti id de facto concessum est à Paulo III. Pio IV. & Pio V. societati, excepto solo ordine Carthusianorum citra participationem hujus privilegii à mendicantibus factam, ut Fagn. *in c. licet. h. t. num. 22.* contra Sanch. *l. c. num. 28.*) comprehenditur etiam ordo strictior, etsi aliàs, dum simpliciter concederet privilegium non transeundi ad alium, non comprehenderetur ordo strictior. Sed ad hunc adhuc petita venia permitteretur transitus de quo vide Pirh. *h. t. num. 168.*

Quest. 846. Quæ præterea conditiones requirantur ad transitum ad aliam religionem.

1. Resp. primò: inter cæteras condiciones requiritur, ut transitus non fiat ex temeritate, vel levitate, vel ex passione inordinata, v. g. ex ira, vel odio erga prælatum suum vel affectione vana amplioris excellentiæ & æstimationis in alio ordine consequendæ, aut etiam majoribus perfruenti commoditatibus, dum appetitur ordo laxior, aut in quo lautius vivitur, sed ex desiderio & amore majoris perfectionis propriæ obtinendæ, animam securius salvandi & declinandis periculis in sua religione fortè plus æquò laxa occurrentia: qui Zelus bonus præsumendus, dum conjecturæ in contrarium (quales essent, si præcessissent rixa vel minatus quis esset transitum, ut Fagn. *in c. licet. num. 30.*) non adessent. Quòd sit tamen, ut habeatur *c. licet.* dubitetur de intentione sincera & rationabili transitum petentis, recurrendum sit ad judicem superioris, qui ex concurrentibus conjecturis desuper judicet & determinet. Sanch. *L. 6. mor. cap. 7. num. 11. & 12.* Pirh. *num. 160.*

2. Resp. Secundò: requiritur quoque, ut transitus hic non fiat cum notabili detrimento in temporalibus, aut spiritualibus, vel etiam in fama religionis vel monasterii, à quo disceditur. Abb. *in c. licet. num. 12.* Fagn. *ibid. num. 24.* Sanch. Pirh. *LL. cit. juxta c. licet. ubi: ne in iacturam vel injuriam sui ordinis.* Unde aliam dum transiurus causam transeundi habet defectum religionis, quam deserit, hunc quidem, si velit, coram suo superiore allegare potest; non tamen manifestare religioni, ad quam transit, ne religionem deserat infamet. Reiffenst. *h. t. num. 277.* Et hæc ex ea ratione, quòd bonum commune religionis relicta prævalere debet privata utilitati, etiam spirituali religiosi transeuntis; adeòque nemo debeat esse causa scandali, aut agere contra justiciam, exercendo actum, etiam aliàs caritatis. Unde, ut Host. Anchor. Innoc. *in c. licet.* Sanch. Pirh. *LL. cit.* Sicut Ecclesiæ læsæ in temporalibus competit restitutio in integrum, eamque petere potest, ita multò magis læsæ in spiritualibus per translationem personæ religiosæ sibi subditæ, famæ suæ injuriosam, hanc restitutionem petere, & personam translatae repetere potest, eaque illi restituenda. Non tamen ita facile ex tali transitu unius aut alterius præsumendum aut suspicandum, quid sinistra de

R. P. Leur. *Jur. Can. Lib. III.*

tali religione, dum viri prudentes sciunt, transeuntem uti jure suo, & ad talem transitum sufficere, quòd religio deserta non sit ita stricta, etsi sancta.

Quest. 847. Quenam cause sint sufficientes concedendi licentiam transeundi ad ordinem laxiorem.

Resp. Præter ea quæ desuper dicta *quest. ante penultima.* Majores causæ requiruntur transeundi ad ordinem æquè strictum, quam ad magis strictum, uti & majores respectu ordinis laxioris, quàm respectu ordinis æquè stricti quia est major votorum relaxatio. Castrop. *cit. §. 5. num. 6.* desumuntur ex extrinseci capite, primò ac præcipuè ex parte transitum petentis, quæ præter relata sunt supra *quest. penult.* quæ, etsi omnes, ut dictum ibi, excepta primâ & ultimâ, non videantur sufficientes ad concedendum transitum ad ordinem præcisè laxiorem (nisi fortè non adesset in vicinia aliæ religio æqualis vel strictior, aut admissio ad aliam æqualem vel strictiorem impetrari nequiret) loquendo tamen in genere sufficientes sunt ad transeundum ad alium ordinem, etiam laxiorem, dum major ex transitu ad illum speratur spiritualis profectus (qui est præcipuus finis cur religio suspiciatur) quam ex perseverantia in ordine strictiore aut æquali, prout docet Castrop. *l. c. citatis Abb. in c. non est h. t. num. 6. Azor. p. 1. lib. 12. cap. 14. quest. 8. Sanch. cit. cap. 7. num. 71. Suar. com. 4. de relig. tract. 8. lib. 3. cap. 11. num. 22.* Ostenditque hoc ipsum eundo per singulas causas. Ut dum ad onera strictioris ordinis sustinenda minus aptus, passim indiget dispensatione aliis odiosa, & sibi petito molesta, per quæ impeditur spiritualis profectus. Dum, si in religione strictiore vel alia æquali malè & iniquè tractetur, periculum est impatientiæ & caritatis amittendæ, ut Suar. *l. c. num. 24.* Sanch. *num. 72.* Dum, si ob delictum in religione sua commissum infamatus, continuo pudore & tristitia, quæ spirituales profectus impediunt, afficitur, ut Sanch. *l. c. uti & illud profectum valde impediunt, dum, quia parentibus graviter egentibus in religione strictiore ita succurrere nequit, anxius & sollicitus redditur, ut cum Suar. & Sanch. LL. citat.* Castrop. *l. c.* Secundò ex parte religionis deferendæ, puta si ob continuas corporis indispositiones aliasque ob causas eidem reddatur inutilis, si ob aliquos in ea socios, quos vitare non potest, versetur in periculo violandi vota, & regulas transgrediendi. Quas tamen causas potius reducendas ad causas tenentes se ex parte ipsius religionis alterius laxioris assumendæ; dum nimirum ex transitu illius speratur magna illius utilitas. Verùm, cum hæc causa non cedat in specialem utilitatem religiosi, aut etiam religionis desertæ, sed potius in hujus detrimentum, ob eam prælatos religionis desertæ non posse concedere, sed solos prælatos utriusque religionis desertæ & alterius adeundæ communes, cum Suar. *l. c. lib. 9. cap. 11. num. 24.* astituit Castrop. *cit. num. 6. in fine.*

Quest. 848. An transeunti ad ordinem alium illius novitiatus subcundus, & denuo in eo emittenda professio.

1. Resp. Ad primum: de eo satis dictum supra *cap. 2. hujus tit.* Ubi qualiter novitii ex novitiatu dimissi debeant de novo subire novitium, quod

quod ipsum etiam dicendum de iis, qui in religione deferta fuerunt superiores.

2. Resp. Ad secundum: legitime translatus ad alium ordinem, debet quoque expleto in illo novitiu de novo professionem edere, secundum regulas & observantias istius ordinis, si ex sint diversae ab observantiis ordinis relicti; idque sive sit translatus, ut sit praelatus, sive ut in eo sit simplex monachus. & ita tenent Nav. lib. 3. cons. 60. h. 1. Roderig. 99. tom. 3. quaest. 52. a. 26. Sanch. cit. cap. 7. num. 85. Mirand. in man. pral. quaest. 31. concl. 1. & 2. quos citat & sequitur Pirh. h. 1. num. 181. ex ea ratione, quod per talem transitum perdat omnia jura prioris ordinis & monasterii, adeoque, ne remaneat sine omnibus juribus, ad acquirendum loco illorum ordinis de novo assumpti jura necessesse est in eo profiteri ad observantias illius. Sufficit autem sic eum profiteri tacite, nimirum hoc ipso, quo in eo praelatus eligeretur, & in electionem sui consentiens confirmaretur. Non tamen teneretur talis translatus servare amplius vota specialia emissa in priore religione verb. grat. abstinere à carnibus, utpote quae annexa fuerunt priori professioni, quae jam cessat per transitum illum & novam professionem. Pirh. num. 182. cum Sanch. l. c. num. 87.

Quaest. 849. Transiens ad alium ordinem vel monasterium quenam secum conferre possit.

1. Resp. Primò: per se loquendo & de jure licite & valide transiens, sive ad laxiorem, sive ad strictiorem ordinem nullo modo secum deferre potest in priore religione acquisita quovis titulo, puta, suam industriam, labore, donatione, successione, legato; quia ea omnia priori religioni jure sic disponente sunt acquisita. Ita Nav. comment. 4. de regular. num. 24. Covar. c. 1. de testam. à num. 20. Surd. de aliment. cap. 9. quaest. 27. n. 8. Molin. de just. tom. 1. d. 140. circa finem. Suar. tom. 4. de relig. tract. 8. a. 3. cap. 13. num. 2. Quos citat & sequitur Castrop. tract. 16. d. 3. pag. 17. num. 1 dixi: per se loquendo & de jure: nam ex tacito consensu prioris religionis & consuetudine recepta vestes (et si haec distincta à vestibus ordinis, ad quem sit transitus; non tamen duplicatas conferre potest) ita ut posterior religio facta in ea professione non teneatur restituere priori, esto ad id ab ea per se obligari possit. Suar. l. c. num. 8. Sanch. lib. 7. decal. cap. 32. num. 13. Castrop. num. 2. de cetero.

2. Resp. Secundò in specie de aliquibus, circa quae specialiter dubitari poterat. Ac primò quidem libros conferre nequit, etsi eos à cognatis acceperit, licentiamque habuerit eis utendi; quia haec licentia revocari potest, & de facto revocata censetur, dum ad religionem aliam transit. Castrop. l. c. sed neque scripta sua, etsi haec ad scientiam & doctrinam in priore religione comparatam conservandam videantur necessaria, nisi fortè priori religioni sint inutilia, aut ad id illius praelati tacitus consensus. Nav. cons. 35. h. 1. num. 2. edit. num. 10. Roderig. l. c. tom. 2. quaest. 79. a. 2. in fine. Castrop. l. c. testans de communi. Etsi apud eundem Suar. l. c. num. 10. non audeat condemnare eum, qui illa unica conferret, praesertim animo ea restituendi priori religioni, quam primò absque gravi incommodo posset. Idem de instrumentis artis, quod de libris, censent Castrop. quem de hoc vide.

Quaest. 850. Legatum & hereditas o-

blata religioso transiendi ad aliam religionem cui cedant, an priori, an posteriori religioni.

3. Resp. Ad primum: Legatum ei illius capaci tempore mortis testatoris commoranti in priore religione factum absolute conferre nequit, utpote priori religioni plenè acquisitum absque dependentia ab accidentaliter mutatione per discessum ab ea. Sanch. lib. 7. sum. c. 32. num. 14. & 15. Suar. l. c. cap. 14. num. 8. Castrop. l. c. num. 3. non obstante, quòd ei concessum ad usum; cum subintelligendum, si in ea religione permanferit. Dum verò legatum factum illi sub ea conditione, si religio ei usum illius concesserit, & ea hunc usum non concessit, amittitur, nec tamen religioni de novo assumptae acquiritur, nisi id expressum fuerit, sed ad haeredes transit.

4. Tertiò: hereditatem ei commoranti in priore religione successione capace oblatam, non tamen adhuc ab eo aut religione illa aditam post transitum illius: cedere religioni de novo assumptae & non religioni priori desertae; quae sibi imputare gebet, quòd eam dum potuit, non adivit, satis probabiles affirmant. Bart. in lib. 2. §. si servus ff. de bonor. poss. 2. tab. Bald. in L. si quis mihi. ff. de acquir. hered. & alii citati à Sanch. lib. 7. sum. cap. 31. num. 17. ex ea ratione, quòd in acquirenda hereditate non inspiciatur tempus, quo ea oblata alicui, sed quo ea adiri potest juxta §. in extaneo. Inst. de hered. qual. & differ. Ut id confirmatur exemplo servi, cui delata hereditas, qui ante aditionem illius mutavit dominum, cui posteriori domino competit in hoc casu hereditas, & is solus eam adire potest, prout expressè deciditur l. si servus ejus ff. de acquir. hered. §. L. 2. §. 1. ff. de bonor. poss. 2. tab. Contrarium nihilominus verius & probabilius tenendum cum Sanch. l. c. num. 18. Covar. de testam. c. 1. n. 21. Lefs. l. 2. c. 41. du. 11. n. 88. Molin. l. 2. de primogen. c. 13. num. 36. censet Castrop. tract. 6. d. 3. p. 17. §. 1. num. 5. ex ea ratione, quòd eo ipso, quo monasterio oblata est hereditas ob personam sui religiosi, competit ei jus eam adeundi, quod jus religiosus ei adimere, transferendo illud secum ad aliud monasterium deferre non potest; quia jam amplius ab illius voluntate non dependet, sed ex lege, qualis nulla est, quae indicet jus illud amitti à priore religione, & transferri in aliam ita Castrop. qui, num sufficienter diluat fundamenta appositae, vide apud illum & expende. Quòd si verò prior religio, in qua commoranti offerebatur hereditas, erat in capax successione, & ea, ad quam transit, capax est illius, non tamen haec secunda eam adire potest, sed aditio competit haeredibus ab intestato; quia neque prior ob incapacitatem succedendi eam adire potest, nec secunda, cum jus acquisitum haeredibus per oblationem factam incapaci illius haeredibus eripi nequeat, ita cum Sanch. l. c. num. 22. Castrop. num. 7. Idem dicentes de religioso ex ordine incapaci successione translato ad Episcopatum. Sic etiam, si existens in religione incapace successione, instituitur haeres, licet tempore, quo instituens mortuus est, institutus transferat ad aliquam religionem capace successione, neque transiens, neque ejus nomine religio ad quam transit, succedit; quia institutio ex qua successio provenire debet, fuit nulla, utpote facta de persona incapace, Castrop. l. c. num. 8. Porro num is, cui commoranti in saeculo delata hereditas, ante illius aditionem profiteatur in ordine incapace

successionis, translatus ad Episcopatum vel alium Ordinem capacem, possit eam adiuic adire, aut Ordo ejus nomine; in hoc inquam non ita conveniunt AA. affirmant cum Feder. de senis. *conf. 26. n. 2. & 3.* Sanch. *L. 7. sum. C. 32. n. 27.* Rodriq. *99. reg. lit. 2. q. 79. a. 1.* Mencha. *in 99. usu frequent. L. 1. c. 1. n. 25.* & alii apud Castrop. *n. 9.* qui tamen ipse cum Fabr. *in §. in extraneis Inst. de hered. qualit. & differ. n. fin.* verius censet, non posse talem hereditatem adire, sed aditionem competere heredibus ab intestato, ex ea ratione, quod professione facta in religione incapace succedendi jus adeundi hereditatem, quod habebat, amiserit, eo non fecus ac aliis actionibus & juribus ad heredes translato absolute absque omni conditione, dum ex nullo textu constat, translationem illam conditionalem esse, & status religiosus vel perpetuus assumatur, Adeoque ex capacitate superveniente per translationem nimirum ad Episcopatum vel religionem capacem jus illud amissum translatumque ad heredes recuperare non possit. Unde tamen non sequitur, substitutum quoque post substitutionem sui ingressum religionem successionis incapacem, ac dein ad Episcopatum aut religionem successionis capacem translatum non posse hereditatem acquirere, substitutione sui per ingressum illum extincta, & jure adeundi hereditatem ad heredes devoluto. Nam in substitutione inspicienda capacitas substituti, non pro tempore testamenti facti, nec pro tempore mortis testatoris (cum sæpe necdum nati substituantur) sed pro tempore illius, cui quis substitutus est, ita, ut, si eo tempore fuerit capax (qualis est religiosus pro tempore, quo translatus ad Episcopatum, aut aliam religionem capacem successionis) possit adire hereditatem; quia non nisi pro eo tempore deferretur ei hereditas, & jus adeundi acquirit, fecus si haeres, cui substitutus est, moriatur ante hanc ejus translationem. Ita cum Sanch. *l. c. C. 32. n. 34. & 36.* Castrop. *n. 11.* Horum contrarium est in donationibus & promissionibus sub conditione causali factis, dum in his spectatur capacitas donatarii & promissarii, non pro tempore impletæ conditionis, sed pro tempore, quo fit donatio & promissio. Unde si quid alicui existenti in religione donati vel promissi incapaci donatum vel promissum sub conditione casuali (hoc est, ab ejus voluntate independente) & is dein tempore impletæ conditionis sit Episcopus vel transferit ad religionem capacem, donatum & promissum acquirere nequit, quia donatio & promissio ei facta ob ejus illo tempore incapacitatem fuit nulla. Ita cum Covar. *de testam. C. 1. n. 20.* Azor. *p. 1. inst. mor. L. 12. C. 15.* & aliis Castrop. *L. c. n. 13.* Verum hæc de transeuntibus ad religionem aliam in ea profitendi gratia. Nam si ad eam transferatur solum, ut in ea propter delicta agat poenitentiam, bonorum ratione illius priori religioni vel monasterio acquiritorum proprietate penes illam remanente usufructus pertinet ad monasterium posterius (nisi religiosus ille ita deseruiat monasterio, in quo poenitentiam agit, ut servitia præstita alimentis æquivalent) & quidem non integer, sed quantum ex eo correspondet alimentis necessariis ei impensis, qui usufructus dein eo mortuo, aut redeunte ad prius monasterium de nudo consolidatur cum proprietate. Ita Pirh. *h. r. num. 184.* cum Azor. *loc. cit. quest. 2.* Molin.

de 7. & 7. *er. 2. d. 140. num. 28.* Sanch. *cit. cap. 32. num. 46. & 47.* Sylv. & aliis. Arg. *cep. de lapsis caus. 16. quest. 6. & cap. 30. caus. 27. quest. 1. juncta Gl. V. cautioni.* Sed & bona tempore detentionis illius acquisita illi religioso pertinent ad prius monasterium, detractis solum alimentis, si quid pro illis debeatur monasterio, ad quod translatus, quia manet professus prioris monasterii; sola autem professio dat jus ad bona professi *juxta auth. ingressi cap. de ff. Eccles. Sanch. l. c. n. 40.* Pirh. *l. c.*

Quest. 351. Quæ nam jure canonico interdicitur etiam legitime transeuntibus ad aliam religionem.

1. **R**esp. primò: Transeuntibus ad aliam religionem etiam arctiorem, etsi sint Canonici regulares, redduntur incapaces cujuscunque beneficii secularis curati ex duplici capte; primò quia regulares, quod etiam commune est aliis remanentibus in sua prima religione, dein quia in aliam religionem translati juxta Trid. *sess. 14. cap. 11. de reformat.*

2. Secundo: *Clement. 1. h. r. sequentibus* ferè verbis statuitur, ut professi ordinum medicantium qui etiam ex facultate apostolica ad ordines non mendicantes, etiam hæcenus (id est, antequam hæc constitutio promulgata, vel etiam dum promulgabatur) transiverunt, aut imposterum transibunt, prioratus, administrationes, vel officia, aut curam animarum vel regimen quodcumque obtineant inibi (hoc est in monasterio, ad quod transierunt) vocem aut locum in capitulo non habeant, etiam si id ipsum ab aliis (intellige Capitularibus) liberè concedatur. Ad prioratus, administrationes aut quæcumque officia translati hujusmodi imposterum non admittantur, etiam tanquam Vicarii seu ministri, vel locum aliorum tenentes, & nec animarum curam & regimen possent pro se vel pro aliis exercere. Et quidquid in contrarium attentatum fuerit, ipso jure irritum decernitur, non obstantibus quibusvis privilegiis, cujus prohibitionis ratio & finis exprimitur *in princ. cit. Clem.* hæc ferè verbis; ut professores ordinum mendicantium libentius, in qua vocati sunt, vocatione persistant, transeuntibusque ad non mendicantium ordinem in eo quietius conversari studeant, quò in ipsis discordiarum & schismatum, productiva ambitio promoveretur.

3. Circa hæc notanda sequentia: primò, nomine mendicantium, adversus quos emanavit dicta constitutio, comprehendi solum eos, qui regula seu instituti sui à sede apostolica approbati verè mendicantes sunt, hoc est, quibus reditus & bona immobilia in communi habere interdictum, quamvis contra prohibitionem illicitè, aut ex dispensatione apostolica licitè ea possideant, qualiter hodie in Trid. *sess. 25. cap. 3. de regul.* dispensatum fuit quò ad hoc cum omnibus mendicantibus exceptis Minoribus de observantia Capucinis & domibus professis, societatis, unde non solum hic veniunt hoc nomine quatuor Ordines mendicantes expressi *in cap. unico §. sane de relig. domib. in 6.* Sed & alii, qui postmodum à sede apostolica pro mendicantibus declarati, inter quos sunt etiam Jesuitæ, non solum professi eorumque domus, sed &

Scholastici dominium bonorum suorum habentes, & collegia bona stabilia & redditus possidentia, prout declaravit Pius V. in Bulla *cum indefessa* edita anno 1571. & confirmavit Gregorius in Bulla: *quanto fructuosius*, edita anno 1581. & in Bulla: *ascendente domino*, edita anno 1584. Hi itaque omnes comprehenduntur dicta constitutione pœnisque in ea statutis, si transeant ad Ordinem non mendicantium, atque ita comprehenduntur quoque assumptus ex Ordine mendicantium ad Episcopatum, dum postmodum eo deposito, de licentia papæ transit ad Ordinem non mendicantium, eò quòd talis ob assumptum Episcopatum non amisit statum suum pristinum mendicitatis religiosæ, tamen ejus exercitium per Episcopatum suspensum fuerit, adeoque ex statu seu Ordine mendicantium transit ad Ordinem non mendicantium ita probabilis. Sanch. *Lib. 6. mor. cap. 7. num. 119.* Castrop. *tr. 16. d. 4. p. 17. n. 4.* secus est, si mendicantes transeant ad alium Ordinem, qui etiam est mendicans. Uti nec comprehenduntur non mendicantes transeuntes ad Ordinem mendicantium; cum *cit. Clem.* lata solum contra mendicantes translatos ad non mendicantes. Ut cum Gl. *in cit. Clem. V. mendicantes.* Sanch. *loc. cit. num. 118.* Castrop. *loc. cit. num. 3.* Pirh. *b. t. num. 179.* sed neque comprehenduntur hac constitutione mendicantes transeuntes ad Carthusiam; eò quòd *cit.* constitutio de transeuntibus vi alicujus privilegii etiam apostolici ad Ordinem minorem seu laxiorem & non de mendicantibus, quibus jure communi permissum est transire ad religionem strictiorem, etsi mendicans non sit, qualis est Carthusia, loquatur. Pirh. *loc. cit.* cum Sanch. *loc. cit. num. 110.* juxta *Evtravag. 1. b. t.* Neque Novitii Ordinum mendicantium, aut etiam in iis invalidè professi, utpote qui ad priorem religionem non adstricti liberè ac licitè ad aliam transire possunt, *cit. Clem.* loquente solum de iis, qui in priore vocatione seu religione mendicante tenentur persistere. Sanch. *loc. cit. num. 112.* Pirh. *loc. cit.* cum Gl. *ibid. V. ut professores.* Neque ii, quibus ex regula seu constitutionibus suis à sede apostolica approbatis non est interdictum possidere bona & redditus in communi, licet actu mendicent. Sanch. *n. 113.* Pirh. *loc. cit.* juxta *cap. unic. §. confirmator de relig. domib. in 6.* ac denique non comprehenduntur moniales Ordinum mendicantium; cum ex regula sua citra privilegium habere possint redditus & bona in communi, Sanch. *num. 116.* Pirh. *loc. cit.* contra Gl. *in cit. Clem. 1. V. quoslibet*

3. Notandum secundo: per privationem vocis (quæ est prima pœna lata contra medicantes transeuntes) subintelligi, tam activæ, quam passivæ; cum textus loquatur generaliter. Navar. *comment. 4. de regular. num. 34.* Sanch. *l. cit. num. 120.* Castrop. *l. cit. num. 5.* Pirh. *b. t. num. 180.* Per privationem verò loci in capitulo (quæ est secunda pœna) intelligi locum in capitulo honorifico, quale haberetur pro electionibus & tractatibus, & non de capitulo ad correctionem & disciplinam congregato; quia æquum non erat, ab hoc capitulo, quod in bonum tum religionis, tum religiosorum ordinatur, excludere religiosum. Sanch. *num. 123.* Castrop. Pirh. *LL. cit.* Neque hoc ipsum, utpote pœna extendendum ad locum in choro alisque congregationibus præter Capitulum. Sanch. *num. 124.* Castrop. Pirh. *LL. cit.* cum Gl. *cit. V. locum.* Afficitque hæc

pœna privationis, non tantum eos, qui tempore lata *Clem.* à mendicantibus ad non mendicantes transferant, sed & eos, qui impofterum tranfuri erant, prout patet ex verbis ipsis *cit. Clem. Sanch. n. 125.*

4. Notandum tertio: voeulam *inibi* referri ad Ordines non mendicantes, ad quos tranfuit, ita ut translati ad eos, in iis vocem & locum in capitulo non habeant; per quod tamen non impediuntur, quò minus extra religionem v. g. in Ecclesiæ secularis collegiæ vel Cathedralis capitulo, si fortè in iis administrationem habeant, vocem & locum habere possint, ut Gl. *V. inibi.* Imol. *ibidem num. 12.* Castrop. *num. 6.* Pirh. *loc. cit.* id colligentes ex eo, quòd post adverbium *inibi*, in codicibus correctioribus ponatur virgula; cujus contrarium colligendum, si virgula poneretur ante *tò inibi*; ait Castrop.

5. Notandum quarto, qualiter istiusmodi translati ad Ordinem mendicantium, obtinentes inibi prioratum, administrationem vel regimen, voce & loco in capitulo privari possint, cum sæpe negotia de consensu talium sint expedienda. Nimirum ut cum Gl. aliqui, quòd iis non sit interdictum, habere vocem & locum in capitulo conventus, sed solum in capitulo generali vel provinciali, vel forte conformius ad eam dicta intelligendum, non de prælatis totius conventus, sed de aliis inferioribus & subordinatis, quorum consensus ad gravia monasterii negotia, non ita necessarius est, ut Castrop. *num. 7.* citans pro hoc Sanch. *num. 122.* & apud illum Imol. Carden. anchor.

6. Notandum quinto, quòd dum *cit. Clement.* istiusmodi transeuntes redduntur inhabiles ad prioratus, administrationes & officia, curam animarum &c. exercendam etiam ab iis tanquam vicariis & loco aliorum, prohibeantur ea exercere, non tantum intra religionem, sed etiam extra eam, ubi talia officia per religiosos non mendicantes extra religionem solita exerceri. Sanch. *num. 126.* Pirh. *loc. cit. notab. 4.* tum quia textus *Clem.* toquitur indistinctè; tum quia occasio esset discordiarum & schismatum, dum ad quorum evitacionem, ut dictum, dicta *Clem.* emanavit, dum viderent religiosi istius ordinis non mendicantis transeuntes ad se ab alio ordine sibi præferri & ad istiusmodi officia assumi. Pirh. *loc. cit.* cum Gl. magn. *in cit. Clem. V. item propter.* Porro nomine officiorum solitorum communiter exerceri à non mendicantibus, veniunt munus sacristæ, œconomi, Cellarii, munus prædicandi publicè, lectoris Theologiæ vel Juris canonici, aliarumque facultatum Professoris, cum hæc omnia censeantur in religione officia. Sanch. *num. 128.* Pirh. *loc. cit.* qui tamen cum Sanch. *num. 131.* addit, posse illos nihilominus promoveri ad gradus Magisterii, Licentiæ, Doctoratus; eò quòd hi gradus non sint officium aliquod aut administratio. Pro completionem hujus materiæ de transitu ad aliam religionem sit

Quæst. 852. An & qualiter intra eandem religionem diversis gradibus constantem ab uno gradu ad alium transitus fieri possit.

REsp. tam ex gradu inferiore ad superiorem, quam ex superiore ad inferiorem. v.g. ex gradu inferiori

inferiori eorum, qui choro deputati ad gradum laicorum, ex gradu Scholasticorum in societate ad gradum coadjutorum temporalium & contra fieri potest hic transitus; quia id nullibi prohibeatum, & passim practicatur. Non enim per talem transitum mutatur religio; sed intra eandem observationem votorum exercitia & officia mutantur, & ad diversa ministeria fit applicatio. Ita Sotus de Just. L. 10. quest. 5. a. - circa finem. Azor. p. 1. L. 10. cap. 6. quest. 7. Sanch. L. 6. sum. cap. 7. num. 8. Castrop. tr. 16. d. 4. p. 16. §. 5. num. 11. Porro gravior causa adesse debet transiendi à superiore ad inferiorem, quamquam contra. Sufficit autem Vg. si ad literas addiscendas superioraque ministeria exercenda minus aptus, ad inferiora verò habilis existat, cum hæc mutatio religioni sit utilior; aut etiam si singulari affectu humilitatis ad illa inferiora feratur. Nunquam tamen talis translatio facienda transferendo

invito, nisi fortè ob delictum grave. Sanch. loc. cit. num. 81. tametsi Suar. tom. 4. de relig. tr. 10. Lib. 4. cap. 17. num. 9. a quod Castrop. loc. cit. videatur sentire contrarium in societate. Eam translationem necessariò faciendam à solo generali vel provinciali, cum consensu capituli; quia res gravis est, ut vult Sanch. loc. cit. sed fieri posse ab immediato superiore, præsertim, cum translatio ab eo facta, si ita videatur, revocari possit à generali vel provinciali; censeat Castrop. loc. cit. num. 12. Et hæc præsciendò à contraria consuetudine & ordinatione alicujus religionis. Nam in societate Jesu hæc translatio reservata soli generali, ut Sanch. loc. cit. solumque permittitur provinciali intra biennium eos, qui indifferenter recepti, applicare gradui scholasticorum vel laicorum. Quæ tamen non est translatio ab uno gradu ad alium, sed unius determinatio, ut bene Castrop. loc. cit.

CAPUT V.

De professis ejectis, fugitivis, apostatis.

Quest. 853. Ejecti à religione, fugitivi, apostatae quinam dicantur.

1. **R**esp. ad primum: Ejecti à religione dicuntur, qui non spontaneè, sed ob culpam suam expulsi sunt. Sylv. V. apostasia. n. 9. in fine. Tambur. de jure Abbat. Tom. 3. d. 8. qu. 1. n. 8. Pirh. h. t. n. 186. in fine.

2. Resp. ad secundum: fugitivi ii proprie vocantur, qui sine licentia superiorum ab ordine vel monasterio, ut extra eorum potestatem & obedientiam liberè vagentur, ad tempus recedunt, cum animo tamen redeundi. Sylv. l. c. quest. 4. Sanch. L. 6. mor. c. 8. n. 2. Azor. p. 1. L. 12 c. 16. q. 1. Rodriq. reg. 99. tom. 1. q. 30. a. 1. Pirh. l. c. Reiffenst. h. t. n. 247. His etiam, non quidem de jure communi, quo permissum fugere ad superiorem majorem juxta L. qui sit fugitivus, ff. de adulter. edit. & novel. 17. §. si tibi quoque, quo recurrens ad principem non punitur. Sed jure novo Tridentini accensentur primò fugitivi, qui à suis conventibus sine licentia superioris recedunt prætextu adeundi suos superiores aliores (etiam sedem apostolicam ut constat ex constituto Sixti V. cum de omnibus. & eidem constitutioni annexa. ad Romanum spectat) dum sess. 25. c. 4. de regul. elicit. nec liceat regularibus a suis conventibus recedere, etiam prætextu superiores suos accedendi, nisi ab iisdem missi aut vocati fuerint; qui vero sine prædicto mandato in scriptis obtento repertus fuerit ab ordinario locorum tanquam desoritur sui instituti punitur. Quod ipsum tamen decretum quodam licentiam illam obtentam in scriptis ita juxta citat. Bullam Sixti V. cum omnibus & constituto. Eiusdem ad Romanum spectat, limitandum monet Reiffenst. n. 250. ut locum non habeat, si recedens talis ad superiores sit vir satis cognitus, ita ut proinde indiscretè agant ii superiores locales, qui à viro omnibus noto & omni exceptione majore similem licentiam exigant, multoque magis, si eum ut fugitivum tractare velint. Limitan-

dum quoque juxta Navar. in comment. 3. de regul. num. 51. ad 4. Azor. loc. cit. cap. 11. quest. 7. Sanch. cit. c. 8. n. 17. & 18. quos citant & sequuntur Pirh. n. 187. Wiest. n. 145. ita, ut locum non habeat in iis, qui à superiore iniquè tractantur & vexantur; hi enim, si aliud remedium non habeant, licite fugere possint à monasterio, inscio vel etiam invito superiore immediato majorem alium adeundi gratià, ut per illum ab iniqua oppressione liberentur; cum cuivis naturali & omni jure concessum se adversus vim & vexam injustam tueri, juxta loc. cit. vim. ff. de f. & f. & cap. 3. de sent. excomm. adeoque & talibus religiosi; unde desertores seu instituti non sint, nec pœnas apostatarum incurrant, modò certò & evidenter constet, & probari possit, illos injustè vexari à suo superiore, nec superesse aliud remedium, quàm superiorem prælatum adire. Verùm huic limitationi videtur non esse locus, habendosque adhuc tales pro fugitivis, nisi in scriptis licentiam discedendi habeant, vel probare possint, se eam petivisse, & tamen non obtinuisse. Dum Sixtus in constituto. sua ad Romanum spectat §. 20. inquit: Quòd si dicerent, se ad apostolicam sedem confugere ob gravamina sibi à suis superioribus illata, & ideo ab ipsis superioribus licentiam & literas obtinere non potuisse, non propterea nullo modo recipi valeant, nisi fide dignorum testimonio de petita ab eis licentia, & per superiores negata constiterit. Prout hæc verba contra Pirh. citatosque ac eo AA. obmovent. Donat. pr. regul. tom. 1. cr. 7. quest. 1. Reiffenst. h. t. num. 249. Asserentes dictam constituto. Sixti V. nec à Tridentino, nec ab alio Pontifice revocatum esse.

3. Dicitur autem in definitione fugitivorum: qui animo redeundi recedunt: accensentur, si quidem adhuc fugitivi, & nequaquam apostatis veris, proprie & strictè talibus, qui licet dimisso habitu animo vagandi & vivendi permanenter extra religionem longo tempore v.g. tribus vel